

На підставі існуючої в країні ситуації, можна зробити висновок, що створення нового органу, тобто ДБР, було визнано найефективнішим заходом для виправлення ситуації в країні.

Отже, можна зробити висновки, що на сьогодні в Україні діє корумпована система, яка підриває рівень довіри народу до суду, правоохоронних органів та держави загалом. Створення ДБР має на меті подолати це негативне явище, хоча і само по собі пов'язано із певними труднощами (таких як, наприклад, формування штату, визначення переліку повноважень, їх розмежування із іншими правоохоронними органами тощо). Так, значна кількість науковців досліджує проблематику функціонування ДБР, шляхи боротьби з існуючими недоліками у його роботі. Варто відзначити, що ДБР здатне подолати існуючу корумповану систему в країні, а покладені на цей орган завдання відображають значущість і перспективи ДБР у становленні справедливої правової держави, головною засадою діяльності якої є принцип верховенства права.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук ***Деменчук Марина Олександрівна.***

Балабан В. В.

студентка 2-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДО ПИТАННЯ ПІДСЛІДНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

Сьогодні в нашій країні відбувається реформація системи кримінальної юстиції. Насамперед, це здійснюється задля демократизації, гуманізації та захисту прав і свобод людини відповідно до міжнародно-правових актів.

Наступним кроком після створення Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури було реформування правоохоронної системи і, як наслідок, створення Державного бюро розслідувань. Варто зазначити, що створення спеціального органу до повноважень якого належить боротьба із корупцією та організованою злочинністю є абсолютно необхідним і виправданим рішенням.

Державне бюро розслідувань (далі — ДБР) — це правоохоронний слідчий орган. Його створення передбачалось новою редакцією Кримінально-процесуального кодексу 2012 року, а 12 листопада 2015 року було прийнято Закон України «Про Державне бюро розслідувань».

Актуальність теми обумовлюється тим, що Закон України «Про Державне бюро розслідувань» потребує доопрацювання, у зв'язку із сильним навантаженням слідчих новоствореного державного органу, яке пов'язане із розслідуванням певних категорій справ. Також однією із проблем є визначення підслідності Національного антикорупційного бюро та Державного бюро розслідувань у деяких резонансних справах.

Підслідність кримінальних проваджень — це сукупність встановлених законом юридичних ознак кримінального провадження, відповідно до яких вона належить до відання певного органу досудового розслідування. Розрізняють два види підслідності: предметна (родова), персональна або спеціальна.

Підслідність ДБР визначається ст. 5 Закону України «Про Державне бюро розслідувань» і ст. 216 Кримінально-процесуального кодексу України та передбачає два види підслідності: предметну та персональну (Рогальська В. В. Проблемні питання визначення підслідності слідчих Державного бюро розслідувань / В. В. Рогальська // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. ДДУВС, 17.03.2017. — Ч. 2. — С. 35).

Державне бюро розслідувань вирішує завдання із запобігання, виявлення, припинення, розкриття і розслідування:

1) злочинів, вчинених службовими особами і займають особливо відповідальне становище відповідно до частини першої статті 9 Закону України «Про державну службу», особами, посади яких віднесено до першої — третьої категорій посад державної служби, суддями та працівниками правоохоронних органів, крім випадків, коли ці злочини віднесено до підслідності детективів Національного антикорупційного бюро України;

2) злочинів, вчинених службовими особами Національного антикорупційного бюро України, заступником Генерального прокурора — керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури або іншими прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесено до підслідності детективів підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України;

3) злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військових злочинів), крім злочинів, передбачених статтею 422 Кримінального кодексу України (Про Державне бюро розслідувань

[Електронний ресурс]: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19>).

Які справи буде розслідувати Державне бюро розслідувань, залежить, в першу чергу, від суб'єктного складу кримінального правопорушення, крім тих випадків, коли досудове провадження віднесено до підслідності Національного Антикорупційного Бюро (далі — НАБУ).

В першу чергу, це обумовлено тим, що є необхідність у розмежуванні компетенції між зазначеними органами. На практиці доволі часто виникають ускладнення, оскільки для того, аби зрозуміти, які справи розслідує ДБР, а які НАБУ, необхідно встановити елементи складу злочину. Особливе місце займає суб'єкт кримінального правопорушення, а саме особистість підозрюваного, його службове становище, особливий правовий статус як в суспільстві, так і в державі.

Самі ж злочини, що входять до компетенції ДБР та НАБУ, є тождешними. Така ситуація може спричинити спори щодо підслідності, умисну зміну кваліфікації тощо.

Крім того, є певні питання, щодо повноважень ДБР у розгляді злочинів, пов'язаних з військовослужбовцями.

Директор ДБР Р. М. Труба підкреслив: «Військова прокуратура планує надалі передавати нам свої провадження. Але навіть двох місяців роботи достатньо, щоб зрозуміти, що така чисельність військових злочинів є значним навантаженням на слідчих ДБР. Є законопроект, яким пропонується за ДБР залишити розслідування злочинів, скоєних вищим офіцерським складом. Розслідування інших злочинів — передати військовій поліції. Я підтримую цю ініціативу».

Центр політико-правових реформ та Асоціація українських моніторів дотримання прав людини в діяльності правоохоронних органів у грудні 2017 року провели опитування експертів і громадськості щодо очікувань від ДБР. Основними пріоритетами діяльності ДБР, на думку експертів, повинні бути розслідування щодо службових злочинів (65,1 %), злочинів проти прав і свобод людини (незаконне позбавлення волі або викрадення людини, торгівля людьми тощо) (46,5 %), тяжких та особливо тяжких загально-кримінальних злочинів та вчинених організованими злочинними групами (37,2 %), корупційних злочинів (23,3 %). Варто зазначити, що така підслідність традиційна для правоохоронних органів багатьох країн, які мають аналогічний правовий статус та функціональне призначення (ФБР — у США, Федеральне відомство кримінальної поліції — у Німеччині, Державна поліція — у Франції тощо) (Трофименко В. М. Щодо питання підслідності Державного бюро розслідувань [Електронний ресурс]. — Режим доступу: [http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10325/TROFYMENKO %2 0250 253.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/10325/TROFYMENKO%20250253.pdf?sequence=1&isAllowed=y)).

На думку автора, є сенс у розширенні підслідності ДБР з огляду на те, що цей орган має особливий статус, який забезпечує високий рівень незалежності, гарантії від втручання в його діяльність та досить широкі повноваження для боротьби зі злочинністю. Слід зазначити, що ефективній роботі Державного бюро розслідувань буде сприяти усунення недоліків в законодавстві щодо відсутності чіткого розмежування підслідності ДБР з іншими правоохоронними органами.

Науковий керівник: асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук *Деменчук Марина Олександрівна*.

Білозір Я. О.

студентка 1-го курсу факультету
прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАННЯ

Державне бюро розслідувань здійснює свою діяльність з 27 листопада 2018 року, після прийняття закону «Про Державне бюро розслідувань» від 12.11.2015 року з метою розслідування злочинів віднесених до його компетенції.

Державне бюро розслідувань — це державний орган, що здійснює правоохоронну діяльність, яка діє з метою розслідування та розкриття злочинів. ДБР було створено для розкриття злочинів пов'язаних з перевищення службових обов'язків посадових осіб антикорупційних служб, а також порушенням прав та свобод громадян.

Порушення пов'язанні з даною службою почалися ще на етапі створення — це призвело до порушення діючого кримінально процесуального законодавства, що мали масовий характер в органах прокуратури України.

Починаючи із 20 листопада 2017 року, після реєстрації прокурорами кримінальних проваджень, підслідних ДБР, в порушення ст. 214 КПК України, де зазначено, що прокурор, після реєстрації в ЄРДР, не пізніше 24 годин повинен направити всі матеріали до відповідного органу досудового розслідування, але, виключно з дотримання правил підслідності, а також в порушення вимог ст. 36 КПК України, де зазначено, що прокуратура може змінити орган досудового роз-